

Θεοδικία και θεία παιδαγωγία

/ Γνώμες

Ο άνθρωπος τοποθετήθηκε στην παρουσία του κακού, σαν να έχει εκείνο δική του υπόσταση και να αποτελεί μία πραγματικότητα, την οποία κατά παράδοξο τρόπο ο Θεός την ανέχεται ή ακόμη και την επιβάλλει[1]. Από την άλλη πλευρά ο Χριστός επιχειρεί και πραγματοποιεί την αποκατάσταση της θείας και της ανθρώπινης δικαιοσύνης. Αρχικά με τη του θυσία δικαιώνεται η αγαθότητα του Θεού, που έφτασε μέχρι αυτού του σημείου, του σταυρού, που φανερώνεται έμπρακτα η

αγάπη του προς το δημιούργημα του. Στη συνέχεια η υπακοή του στον Πατέρα που κορυφώθηκε στην αποδοχή της σταυρικής θυσίας καταξιώνει την ανθρώπινη δικαιοσύνη[2]. Η πρακτική αυτή του ενσαρκωμένου Λόγου οδηγεί τον άνθρωπο να προβαίνει στη δοξολογία και την ευχαριστία του Θεού[3].

- Γράφει ο Πρωτοπρεσβύτερος π. Γεώργιος Βέτσος, Master Θεολογίας

Η δικαιοσύνη του ανθρώπου επικαλείται το φυσικό δίκαιο[4] και προβάλλεται μέσα στο κοινωνικό γίνεσθαι[5]. Η θεία δικαιοσύνη απέχει παρασάγγας από την ανθρώπινη. Σαφέστατα και δεν έχει την ανάγκη να δικαιωθεί από τον άνθρωπο. Δε θα μπορούσε το δημιούργημα να φτάσει στο σημείο να προσφέρει τη δικαίωση στον ίδιο τον δημιουργό του[6].

Ο ορθότερος τρόπος προσέγγισης του ζητήματος της Θεοδικίας από τον άνθρωπο είναι η προσευχή[7]. Με την προσευχή ο άνθρωπος φανερώνει εάν εμπιστεύεται τον Θεό. Είναι σημαντική απόδειξη του παραπάνω η δοξολόγηση του Τριαδικού Θεού[8]. Αντίθετα ο άνθρωπος θα επιρρίψει ευθύνες στον Θεό για το καθετί κακό που υπάρχει στον κόσμο[9] όταν τοποθετηθεί έναντι του κακού με έναν δικαϊκό τρόπο.

Για το ζήτημα της Θεοδικίας υπάρχουν αναφορές στην Παλαιά Διαθήκη, που θεωρείται μία χρονική περίοδος η οποία χαρακτηρίζεται από έναν έντονο τονισμό στην οικονομική ευμάρεια, τον υλικό πλούτο, ως εχέγγυο της θείας ευλογίας στον άνθρωπο, που έμενε πιστός στην τήρηση του νόμου και του πλήθους των διατάξεων του[10].

Η τήρηση του Νόμου βέβαια ήταν υπόθεση του Ισραήλ και καθόριζε το ήθος τους αλλά και την συμπεριφορά τους αφενός μεταξύ των μελών αφετέρου απέναντι στον Θεό[11]. Την εποχή αυτή σημειώθηκαν μερικά χαρακτηριστικά γεγονότα όπως η ευημερία των άδικων και ασεβών ανθρώπων – μελών του Ισραήλ που σταδιακά οδήγησαν σε μία μονόδρομη διαδρομή που είχε ως τέρμα το πρόβλημα της Θεοδικίας και ταυτόχρονα να αμφισβητηθεί η ίδια η θεία δικαιοσύνη[12].

Υπάρχουν αρκετές παλαιοδιαθηκικές αναφορές στις οποίες οι άνθρωποι απιστούν και απορρίπτουν τον Θεό, «οἱ λέγοντες· τὸ τάχος ἐγγισάτω ἃ ποιήσῃ, ἵνα ἴδωμεν, καὶ ἐλθάτω ἡ βουλὴ τοῦ ἁγίου Ἰσραὴλ, ἵνα γινῶμεν»[13]. Ο προφήτης Σοφονίας[14] αναφέρει ότι οι άνθρωποι έφτασαν στο σημείο να απαξιώσουν τον Θεό σε τέτοιο βαθμό που τόνιζαν πως δεν είναι εφικτό να προέλθει από εκείνον ούτε η ευτυχία αλλά ούτε και η δυστυχία. Ωστόσο ο δίκαιος Ιώβ[15] υπερασπίζεται παρά τα δεινά

του, το πόσο αγαθός είναι ο Θεός, χωρίς να αμφισβητήσει ποτέ του τη θεία δικαιοσύνη[16].

Η συντριπτική πλειοψηφία των ανθρώπων δεν κατάφεραν να κατανοήσουν τον παιδαγωγικό χαρακτήρα της Θεοδικίας. Οι άνθρωποι αντιλαμβάνονταν ότι τα δεινά που αντιμετωπίζουν είναι ενδεχόμενες θείες τιμωρίες και μόνο, που ορισμένες φορές ήταν άδικο γιατί οι άδικοι ευημερούσαν. Ωστόσο υπήρχαν περιπτώσεις ανθρώπων όπως ο Ιώβ που η πίστη του παρά τα όσα αντιμετώπισε ενίσχυσε την προσήλωση στη θεία δικαιοσύνη.

Υποσημειώσεις:

[1] Λιναράκη Μ., Το ζήτημα του κακού, Αθήνα 2011, σ. 73.

[2] Ζαχάρωφ Σωφρονίου, Οψόμεθα τον Θεόν καθώς εστί, εκδ. Ι. Μ. Τιμίου Προδρόμου, Έσσεξ 1993, σ. 378

[3] Ζάχαρου Ζ., Αναφορά στη θεολογία του Γέροντος Σωφρονίου, Έσσεξ 2000, σ. 76-77

[4] Μαντζαρίδη Γ., οπ. π., σ. 158.

[5] Νατσιόπουλου Δ., Θεοδικία, Αθήνα 2009, σ. 39.

[6] Ασλανίδη Κ., Θεία και ανθρώπινη διακιοσύνη, Αθήνα 1992, σ. 42.

[7] ΄Καιμάκη Δ., Σύντομη εισαγωγή εις την Π. Διαθήκη, Θεσσαλονίκη 1996, σ. 89.

[8] Ματσουκα Ν., Το πρόβλημα του κακού, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2002, σ. 175

[9] Μαρίνοφ Λ., Πλάτωνας όχι Προζάκ! Η εφαρμογή της Φιλοσοφίας στα καθημερινά προβλήματα, εκδ. Λιβάνης, Αθήνα 2002, σ. 74

[10] Ησ. 1, 19 «Ἐὰν θέλητε καὶ εἰσακούσητέ μου, τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε»

[11] Βασιλειάδη Π., Βιβλικές ερμηνευτικές μελέτες, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2000, σ. 478.

[12] Παπαναστασίου Ν., Θεία και ανθρώπινη δικαιοσύνη, Αθήνα 2001, σ. 46.

[13] Ησ. 5, 19.

[14] Σοφ. , 1,12 «ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξερευνήσω τὴν Ἱερουσαλὴμ μετὰ λύχνου καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς καταφρονοῦντας ἐπὶ τὰ φυλάγματα αὐτῶν. οἱ δὲ λέγοντες ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· οὐ μὴ ἀγαθοποιήσῃ Κύριος, οὐδ' οὐ μὴ κακώσῃ».

[15] Το ομώνυμο βιβλίο Ιώβ της Παλαιάς Διαθήκης αποτελεί χωρίς αμφισβήτηση την πιο ἄρτια αναφορά στο ζήτημα της Θεοδικίας στην Παλαιά Διαθήκη.

[16] Andersen F., Job: An Introduction and Commentary , Leicester 1976, σ. 76

Πηγή: pemptousia.gr